

Tilvenningsplan

For Kvinesdal kommune

Før barnehageoppstart

Kunnskap

Alle ansatte skal ha et oppdatert og felles kunnskapsgrunnlag om små barns behov og tilvenning i barnehagen.

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.» (Rammeplan for barnehage, 2017, s.29)

For å sikre dette må barnehagen:

- Arrangere et personalmøte for de som skal jobbe på småbarnsavdeling i løpet av våren. Her skal relevant faglitteratur gjennomgås for å få et felles og oppdatert kunnskapsgrunnlag. Grunnleggende for å få dette til er at personalkabalen legges tidlig.
- For å forberede seg på tilvenningsperioden kan følgende filmer brukes i personalgruppen: [Film: Trygg og god barnehagestart | udir.no](#) og [Foredrag: Trygghet for de yngste | udir.no](#) Bruk gjerne refleksjonsoppgaver til filmene.
- Alle barnehager har fått disse fagbøkene som kan brukes for å gjøre barnehagen rustet til tilvenningsperioden og oppgavene rundt:
 - «Livsmestring og psykisk helse» av May Britt Drugli m.fler
 - «Bedre samspillskvalitet» av Elisabet Solheim Buøen m.fler
 - «Tilvenning og foreldresamarbeid» av May Britt Drugli m.fler

- «Små barns læring» av Ratib Lekhal m.fler
- «Liten i barnehagen» av May Britt Drugli
- «Gode foreldresamtaler om utfordrende trema» av Drugli m.fler
- Ut fra behovet (antall barn, hvor mange nye og eventuelle andre behov som må tas), må avdelingen se på strukturen og organiseringen av den første tiden og legge en plan for å tilpasse dagene best mulig under tilvenningsdagene.
- Ha et oppstartsmøte for foresatte. Forslag til organisering kan eventuelt være å ha det på dagtid, for eksempel i kombinasjon med besøksdag. For noen er det mer praktisk å ha det på kveldstid (Vedlegg 1). NB!! Husk å bestille tolk.
- Skjema for oppstarts samtale sendes hjem med foresatte på første besøksdag, og gjennomgås ved neste besøksdag. (Vedlegg 2) NB!! Husk å bestille tolk.
- Hver barnehage må vurdere om de skal bruke primærkontakt for de nye barna. Vi vet det kan by på utfordringer med tanke på at mange har deltidsstillinger, men det bør vurderes om man kan få det til. Kan ha to primærkontakter ved deltidsansatte.

Informasjon ut til foreldre

«Hvis et lite barn merker at foreldrene er positive til barnehagen, har god kontakt med de ansatte og omtaler det som skjer i barnehagen positivt, vil det være lettere for barnet å finne seg til rette og trives i barnehagen» (Drugli et al, 2020, s.46)

Ved å bruke tid på å gjøre foresatte trygge på barnehagen allerede før tilvenningsdagene vil barna ha mer tillit til at barnehagen er en god arena og vil bli raskere bli trygg. Foresattes trygghet vil smitte over på barna. God kontakt mellom ansatte og foreldre før og under tilvenningsdagene bidrar til å fremme foreldenes trygghet.

For å sikre en god overgang fra hjem til barnehage, skal barnehagen:

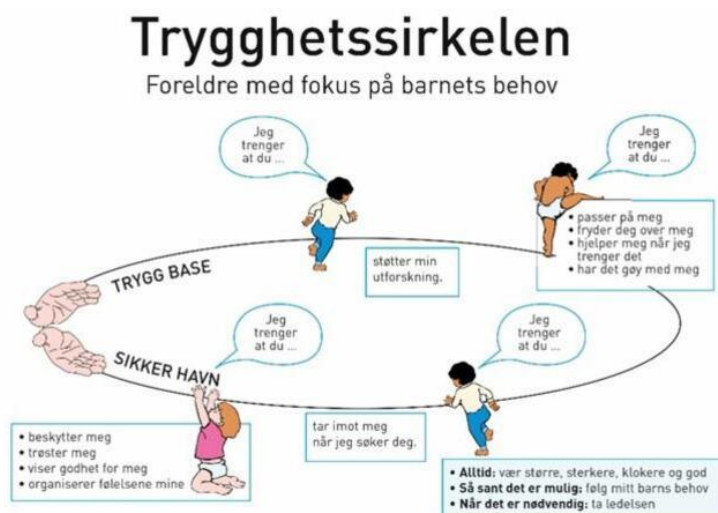
- Dele ut brosjyren «Overgang fra hjem til barnehage» for Kvinesdal kommune (Vedlegg 3).

- «Liten begynner i barnehagen» av May Britt Drugli, er skrevet for foresatte og kan lånes bort. Gi gjerne tilbud om å låne den med hjem mellom besøksdagene.
- Send bilder hjem av de som jobber på avdelingen og eventuelt de andre avdelingene. Send også med velkomstbrev og annen informasjon fra barnehagen. Tips: Laminer bildene.

Besøksdager

Besøksdager kan organiseres på følgende måter:

- Ukentlige besøk i tre til fire uker i ca en time på formiddag når de andre barna leker ute, eller besøker avdelingen de starter på til høsten. Ansvar for organisering har pedagogisk leder. Man må vurdere om man bør sette inn vikar på avdelingen.
- Foresattes rolle er å støtte og trygge barnet. De skal ta ansvar for eget barn under besøkene. Ha gjerne med plakaten med trygghetssirkelen og snakk med foresatte om det å la barnet utforske og samtidig være en trygg havn. Denne kan med fordel henge oppe på avdelingen i perioden foresatte er til stede.
- Ved besøkene kan ansatte snakke med foresatte om tilvenningsperioden. Pedagogen oppfordrer til å sette av en uke til tilvenning. Plan for disse fem dagene kan deles ut allerede nå.

- I forkant av første besøksdag avtales hvem som kommer sammen med barnet.
- Ansatte på andre avdelinger må hilse på nye foresatte når det er naturlig.
- Alle foresatte til nye barn oppfordres til å komme, selv om barnet sover. Da kan foresatte knytte kontakt til ansatte og hverandre, samt gjøre seg kjent i barnehagen.
- Ha fremme de samme lekene og synge noen faste sanger hver gang.
- Oppfordre foresatte til å besøke utelekeplassen flere ganger før oppstart i helger og ettermiddager.

Tilvenningsdager

- Vi anbefaler fem dagers tilvenning med foresatte til stede, og dette bør foresatte forberedes på tidlig. Dersom noen ikke får det til- eller ikke ønsker å bruke fem dager, må man sammen lage en god tilvenningsplan innenfor de rammer man har.
- Oppstart i små gruppe er å foretrekke. Dette gir sosiale gevinster og fremmer trygghet for både foresatte og barn.
- Endring av tilvenningsrutinene vil kunne gi utfordringer som ansatte bør drøfte gjennom på forhånd og underveis. For eksempel: Mange voksne til stede samtidig? Hva med foresatte som strever med samspillet med sitt barn?
Ved å være godt forberedt kan man lettere håndtere de utfordringene som kan oppstå.
- For at det skal fungere med fem dagers tilvenning- trengs det en god plan som blir delt ut til foresatte på besøksdagene. Denne skal inneholde dagsrytme og rollen til foresatte og ansatte gjennom tilvenningsdagene.
- Planen må kunne tilpasses dersom man har færre enn fem dager til rådighet, og også dersom noen trenger mer enn fem dager.
- Nye barn bør starte midt i uken slik at dag fem blir mandag eller tirsdag. I store barnehager bør man vurdere om barna bør deles i to grupper dersom man har mange nye barn.

- Første og andre dag er foresatte og barn til stede ca to til tre timer, de andre dagene ca fire til fem timer. Hver morgen gir man foresatte en kort informasjon om hva dagen skal inneholde.
- Etter hver dag snakker pedagogen med foresatte om hvordan det går med tilvenningen.
- Man bør tenke på om deltidsansatte kan tilbys å jobbe ekstra i de første ukene.

Dag 1 og 2:

Foresatte tar ansvaret for sitt barn. De ansatte er i nærheten og bruker spontane muligheter for å oppnå kontakt i alle typer situasjoner. Både foresatte og barn må oppleve den ansatte som engasjert og at hen jobber aktivt for å bli kjent med foresatte og barnet.

Dag 3:

Ansatte kan forsøke å overta en eller flere rutiner med barnet. (Måltid, stell, legging) Men helst med foresatte til stede i rommet. (Trygg base og at barnet gir indirekte signal på at det er greit)

Når barnet sover- kan foresatte gjerne ha ett eget rom- slik kan de bli kjent med hverandre. Her kan man ha liggende litteratur- man kan gjennomføre gruppesamtaler mm.

Dag 4:

De ansatte er tydelig mer aktive overfor barna når de kommer om morgenen. Foresatte bes om å holde seg litt i bakgrunnen. De kan for eksempel holde på med en aktivitet i samme rom- for eksempel: klippe kroner, spisse fargeblyanter eller andre praktisk oppgaver. Ved at foresatte er i bakgrunnen, signaliserer de at barnet skal være mer med den ansatte- i tillegg til at de er der hvis det trengs. Foresatte kan denne dagen trekke seg tilbake i korte perioder hvis barnet viser tegn til trygghet.

Dag 5:

De ansatte gjennomfører alle rutiner med barnet. Denne dagen kan foresatte være litt lenger borte fra avdelingen- men ikke hele dagen. Veksle på å være i og ute av rommet.

Tilvenningsdagene må tilpasses hvert enkelt barns behov og uttrykk.

Etter tilvenningsdagene

- Vurder overgangsobjekter- det kan være nyttig for barnet og hjelper dem med selvregulering dersom de er slitne.
- Gode hente og bringerutiner
 - Viktig at barnet møter de ansatte som er på avdelingen. Foresatte kan gjerne få vite vaktplanen så de kan tilpasse.
 - Husk på: god kvalitet i alle interaksjoner
 - I hentesituasjon- foresatte skal få kort informasjon om hva barnet har gjort og hvordan hen har hatt det. Denne situasjonen skal handle om å etablere kontakt mellom barn og foresatte.
- Forutsigbare barnehagedager gir trygghet. Gode stabile rutiner barna kjenner igjen er viktig.
- Inne og utemiljøet bør være sentralt i mange måneder etter start. Ikke de store utfluktene.
- Kortere dager i starten er bra og anbefalt- men ha respekt for at ikke foresatte alle får det til.
- Rolige ettermiddager i barnehagen med god kontakt mellom ansatte-barn og barn-barn er viktig.
- Rolige ettermiddager er viktig- også hjemme. Snakk med foreldre/foresatte om at det er vanlig at barnet kan bli sliten på ettermiddagene i oppstarten. Noen barn blir klengete og/eller krevende. De trenger å være nær foreldre/foresatte og «få ladet» seg.
- Barnegruppen- en kilde til tilhørighet og glede.
- Observer barnet og reflekter. Legg merke til hvilke leker og aktiviteter som fanger hvilke barn. Legg også spesielt merke til hvilke ansatte barnet søker til for trøst.
- Bekymringer for barnet- snakk med foresatte så raskt som mulig.

- Avdelingen evaluerer tilvenningen i løpet av høsten i samarbeid med foresatte.

*Tilvenningsplanen med alle vedlegg evalueres våren 2027

Planen er inspirert av liten og nye i barnehagen og «Tilvenning og foreldresamarbeid» av Mai Britt Drugli m.fler.

[Liten og ny i barnehagen - RKBU Midt-Norge ved Institutt for psykisk helse - NTNU](#)